

Protokoll arbeidsutvalg for Nord-Norge

Dato: 11. mai 2017

Sted: Tromsø, fylkeshuset, møterom Sør Senja

Tilstede:

Sveinung Bertnes Råheim, Fylkesmannen i Nordland
Anton Hauan, SABIMA
Marit Bærøe, Sjømat Norge
Tom Hansen, Fiskeridirektoratet
Jon Erik Henriksen, Fiskerlaget Nord
Steinar Storelv, Kommunenes sentralforbund
Tore Hansen, Norges kystfiskarlag

Sekreteriat:

Knut Nergård, Fylkesmannen i Troms
Per Kristian Krogstad, Fylkesmannen i Troms
Kjell Eivind Madsen, Fylkesmannen i Nordland

Fravær:

Tor Mikkola, Fjordfiskernes forening
Torulf Olsen, Bivdi
Trond-Einar Karlsen, Bivdi

SAK 01 Velkommen og presentasjon

De samiske representantene, Bivdi og Fjordfiskernes forening, har meldt forfall. Representanten fra fjordfiskernes forening hadde ikke anledning til å komme på grunn av fiske, mens Bivdi prioriterer å bruke tid og ressurser på forslag om vern av LoppHAVET i Finnmark.

Runde rundt bordet, litt praktisk informasjon.

SAK 02 Godkjenning av sakliste og innkalling

Godkjent

Det er de sju områdene i Nordland og Troms som er tema for dagens møte. Ytre Karlsøy (Karlsøy kommune), Rystraumen (Tromsø kommune) og Rossfjordstraumen (Lenvik kommune) i Troms. Kaldvåg fjorden og Innhavet (Hamarøy kommune), Karlsøyfjorden (Bodø kommune), Nordfjorden (Rødøy kommune) og Visten (Vevelstad kommune) i Nordland.

SAK03 Mandat arbeidsutvalget

Kort gjennomgang av mandat.

Innspill om at konsensus er ønskelig

SAK04 Orientering om arbeidet med LoppHAVET marine verneområde og framdrift der

Fylkesmannen i Finnmark har sendt forslag om vern av LoppHAVET på høring. Høringsfrist er satt til 21. juni.

Møte i arbeidsutvalget berammet til september, Fylkesmannen i Finnmark innkaller.

Litt om status for Nasjonal marin verneplan. tre områder på høring i Hordaland. Flere områder vil bli startet opp i løpet av året. Andfjorden (ut til 12 nautiske mil) er det området i Nord-Norge som da er aktuelt.

SAK 05 Generelle innspill i høringa

Verneformål – synspunkt på at overflaten er tatt med i verneforslaget

Fiskerlaget vil sikre seg mot at tradisjonelt fiske, for eksempel ei låssatt not, blir forbudt fordi det berører overflata.

Fiskeridirektoratet mente det kan få betydning for akvakultur og Sjømat Norge liker denne dårlig. Mener det er «snikinnført». Fiskeridirektoratet mener overflata og landskap er tilstrekkelig ivare tatt i eksisterende vern.

Når innholdet i verneformålet framstår uavklart og skjønnsmessig vurdert fra område til område gjør dette at vernet framstår uforutsigbart med ukjente konsekvenser for berørt næringsvirksomhet.

Fylkesmannen orienterte om at rådgivende utvalg ikke hadde som mandat å foreslå vern av vannoverflata, og derfor kun vurderte bunn. Naturmangfoldloven § 39 legger rammer for marint vern, hva som vektlegges vil variere fra område til område. At overflata tas med i verneformålet i noen områder var oppe til diskusjon i forrige AU-møte og er beskrevet i høringa. Bakgrunnen for å ta med overflata i verneformålet for Ytre Karlsøy er områdets betydning som næringsøkområde for fugl. At overflata er med i verneforslaget får ikke betydning for tradisjonelt fiske, inkludert låssetting.

Akvakultur – ulikt fra område til område. Fylkesmannen vil følge opp innspillet fra Fiskeridirektoratet og bruke begrepet akvakultur, ikke havbruk, i tråd med gjeldende lovverk.

Låssetting – skal ikke reguleres av verneforskriften. Fylkesmannen vil presisere dette i forskriftsteksten.

Levendelagring, fangstbasert akvakultur og akvakultur: Enighet i utvalget om at dette er ulike ting (som reguleres av ulikt lovverk) og som må kunne vurderes ulikt.

Levendelagring er tidsbegrenset (inntil 12 uker) lagring av villfisk i merd – tillatelser kun avhengig av tillatelse fra kystverket. Vedlikeholdsføring (altså ikke for vekst, men for å opprettholde vekt og kvalitet) foregår i noen grad, ihht. Mattilsynets føringer skal fisken i slike anlegg innen fire uker etter restitusjon tilbys egnet fôr, slaktes eller selges videre til oppdrett.

Fangstbasert akvakultur er kun tillatt etter særskilt tillatelse med hjemmel i forskrift om fangstbasert akvakultur. Fiskerlaget påpeker at det ikke er sammenliknbart med annen akvakultur. Myndighet etter forskriften er fylkeskommunen.

Akvakultur må ha tillatelse etter blant annet akvakulturloven. Vi tenker her hovedsakelig på matfiskproduksjon, men kan også omfatte andre arter.

Både fangstbasert akvakultur og akvakultur innebærer føring av fisk for produksjon og kan også innebære bruk av medisiner og andre kjemikalier.

Kartlegging – behov for kartlegging. Kartlegging bør prioriteres etter vedtak. Flere av de tilstedeværende påpekte at kartlegging burde skje før vernevedtak slik at en kunne ta stilling til hva som skulle være rekkevidden av vernet slik at både formålet med vernet, tålegrensene i verneområdene og påvirkning fra de enkelte typer aktivitet kan defineres.

Vannskuter – egen forskrift som sa at vannskuter var forbudt i verneområder. I løpet av høringa har Klima- og miljødepartementet hatt på høring å oppheve denne forskriften, noe som i så fall betyr at vannskuter vil være tillatt i de marine verneområdene.

SAK06 Områdevis gjennomgang

Arbeidsutvalget klarte ikke å oppnå konsensus om spørsmålet om det skal være en åpning i verneforskriftene for Ytre Karlsøy og Karlsøyfjorden om å kunne gi dispensasjon til akvakulturformål, inkludert levendelagring eller ikke. For Sjømat Norge sin del begrunnes dette i uklarheter rundt hva som er verneformål og i hvilken grad ulik aktivitet vil påvirke dette. Fiskeridirektoratet og Sjømat Norge vil ut fra en prinsipiell og faglig vurdering ikke gå med på å unnta akvakultur fra verneforskriftene i disse områdene. Representantene fra SABIMA og fiskeriorganisasjonene framsatte forslag uten at det ble oppnådd enighet. Representantene i utvalget har derfor ulike tilrådninger:

Akvakultur og levendelagring ikke regulert av verneforskriften

Forskrift med dispensasjonshjemmel for akvakultur inkludert levendelagring i hele eller deler av området

Forskrift uten dispensasjonshjemmel for akvakultur, men med hjemmel for levendelagring (og fangstbasert akvakultur)

Forskrift uten dispensasjonshjemmel til akvakultur og levendelagring

Det var altså generell og prinsipiell uenighet om adgang til å dispensere fra verneforskriftene. Fiskarlaget påpeker at møtet bar preg av uenighet om hva verneformålet er, og mangel på kunnskap om hva som er relevante tålegrensar med hensyn til belastning på miljø i de enkelte verneområder. Fiskeridirektoratet påpeker at rådgivende utvalg ikke anså akvakultur som utfordring i kategori 5-områder «åpen kystområder». I møtet bel endelig tilrådning tatt frem hvor det fra rådgivende utvalg bl.a. påpekes at «Havbruksaktiviteter foregår i dag i mange av de foreslåtte områdene. Dette er både lakseoppdrett og oppdrett av marine fisk og skjell. Havbruk bør i de fleste tilfeller kunne kombineres med vern, men da ut fra en forutsetning at det ikke er negativ påvirkning relatert til verneformålet. Det må derfor stilles krav til overvåking av eventuell påvirkning på bunnsubstratet og bunndyrsamfunnene.»

Fra synspunktet til fiskeri- og havbruksnæringen vil et regelverk uten den nødvendige dynamikk for å ta inn både ny aktivitet og ny teknologi være et regelverk som raskt blir utdatert og et uhensiktsmessig hinder.

Ytre Karlsøy

AU klarte ikke å komme til konsensus om forskrift for området på temaet akvakultur inkludert levendelagring. Alle varianter nevnt over ble diskutert, også å kun ha en hjemmel for akvakultur og levendelagring i et begrenset område (avgrensning som det området Sjømat Norge i høringa har ønsket tatt ut av vernet).

Skjellskraping I høringa er det foreslått forbud mot skjellskraping. Bunnen og skjellforekomstene er tatt inn som del av verneformålet. Fylkesmannens tilrår forskrift i tråd med høringsforslaget og mener

haneskjellforekomstene er vesentlige verneverdier i Ytre Karlsøy. Med bakgrunn i lokale innspill foreslår Fiskeridirektoratet at det åpnes for skjellskraping. Fiskeridirektoratet påpeker at det er en tradisjonell næring i dette området og at skjellskraping bør kunne tillates med en deling av feltet, der en del er referanseområde.

Det ble ikke enighet i arbeidsutvalget om skjellskraping. Fylkesmannen, SABIMA og kystfiskernes forening gikk inn for forbud mot skjellskraping. Flertallets ønske om åpning for skjellskraping synliggjøres i den videre prosessen.

Rystraumen

AU støtter Fylkesmannens tilrådning om grensejusteringer i øst og rundt Rya med bakgrunn i høringsuttalelsene.

SABIMA tok opp problemstillinga rundt atkomst til Ryøya. Fylkesmannen i Troms mener det bør være uproblematisk å finne en løsning på dette og finne en mulig plassering av brygger for atkomst. Dispensasjonshjemmel i forslag til verneforskrift finnes i § 5 f).

Ingen dispensasjonshjemmel for akvakultur inkludert levendelagring på høring. Området ikke aktuelt, spesielt på grunn av hovedfarled. Fiskeridirektoratet problematiserte dette noe og mente deler av området i sør kunne være aktuelt for akvakultur.

Rosfjordstraumen

To alternative avgrensninger på høring – de fleste høringsinnspill anbefaler alt B (minst areal) – Fylkesmannen tilrår alternativ B og arbeidsutvalget sluttet seg til dette.

Vedlikeholdsmudring for småbåtpassasje. Høringsforslaget var at det kunne gis tillatelse til vedlikeholdsmudring som på vernetidspunktet. Sist mudring skjedde for 40-45 år siden og situasjonen på vernetidspunktet er at småbåtpassasjen har auret noe igjen. AU enige i Fylkesmannens tilrådning om å justeres forskriften slik at «som på vernetidspunktet» fjernes. Hensikten er å sikre tradisjonell bruk samtidig som det sikres at vedlikeholdsmudring ikke påvirker de unike verneverdiene nevneverdig.

Kaldvåg fjorden og Innhavet

Det er kommet inn flere forslag om grenseendringer. Fylkesmannen foreslår å imøtekomme et par av innspillene med noe grensejustering i ytre del mot Finnøya (vest for Sirøya) og ved Ness (småbåthavn og kai). AU sluttet seg til Fylkesmannens vurderinger av grensejusteringsforslag.

Fylkesmannens forslag om å ta inn en dispensasjonshjemmel for å kunne tillate tangskjæring i et begrenset område, i tråd med innspill fra Hamarøy kommune, og tidligere etablert næringsaktivitet ble gitt tilslutning i AU.

Karlsøyfjorden

Som for ytre Karlsøy i Troms ble det ikke oppnådd enighet i arbeidsutvalget med tanke på eventuell dispensasjonshjemmel for akvakultur inkludert levendelagring. Fylkesmannen i Nordland vurderer å følge lokale innspill og innspillene fra fiskerisida om å tilrår dispensasjonshjemmel for levendelagring og fangstbasert akvakultur, men ikke «ordinær akvakultur».

AU ga sin tilslutning til å gjøre en grensejustering for å ta ut noe areal nord for Kjerringøy havn

Nordfjorden

Fylkesmannen foreslår alternativ A, at det ikke skal gis en dispensasjonshjemmel for akvakultur inkludert levendelagring i Nordfjorden. Bakgrunnen er innspill fra kommune og lokale fiskere og andre, at fjorden er trang og ikke gir mulighet for å kombinere større installasjoner med annen aktivitet, at området er urørt og uten tekniske installasjoner av betydning, isforhold, brepåvirkning og at store deler av fjordens overflate allerede er vernet som nasjonalpark. AU ga sin tilslutning til dette.

Visten

Det var sendt på høring to alternative avgrensninger av eventuelt vern i Visten. Alternativ A omfatter hele fjorden, alternativ B omfatter indre del ut til en innsnevring av fjorden ved Mulen/Almosen. Innenfor terskelen i Aussundet ble det hørt på område som referanseområde for reke-trål. Representantene i arbeidsutvalget hadde ulike innfallsvinkler til løsninger for Visten. SABIMA framførte synspunkter på ønske om vern av hele fjorden, mens Sjømat Norge og Fiskeridirektoratet framhevet eksisterende inngrep som vanskelig forenelig med vern.

Fylkesmannen har sett på innspillene og gjort en vurdering av eksisterende bruk og aktivitet i Visten. Det er pr i dag en rekke flytebrygger og kaier, samt tre skjellanlegg og tre matfiskanlegg i fjorden. Fylkesmannen foreslo derfor å kun tilrå vern av Indre Visten fra terskelen i Aussundet (samme område som foreslås som referanseområde for reke-trål). AU ga sin tilslutning til dette.

Protokolltilførsel: SABIMA gikk med på å bare foreslå vern av Indre Visten som en del av et forsøk på å oppnå konsensus om vern og forskrifter for alle de sju aktuelle områdene i Nordland og Troms. Når konsensus ikke oppnås samlet for verneplanen ønsker SABIMA vern av hele Visten (alternativ A i høringa) og viser til tilleggsforslagene fra naturvernforbundet i Nordland.

Godkjenning av protokoll

Utkast til protokoll ble sendt til alle som deltok på møtet og ble justert ihht. innspill. Protokollen med justeringer ble da godkjent pr e-post.